

เจ้าฟ้าปราณี

บทนำ

โครงการจุฬารักษ์พัฒนาฯ นับเป็นโครงการหนึ่งของสถาบันวิจัยจุฬารักษ์ โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬารักษ์วลัยลักษณ์อัครราชกุมารีเป็นองค์ประธานเพื่อพัฒนาแบบครบวงจร

และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางภาคใต้ของประเทศไทยสืบเนื่องมาจากการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่

ทางภาคใต้ของประเทศไทยเมื่อปีพุทธศักราช 2531 เป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิตมนุษย์ บ้านเรือน สิ่งแวดล้อมตลอด

จนถึงการเกษตรกรรมและการประมงครั้งยิ่งใหญ่ สถาบันวิจัยจุฬารักษ์ ด้วยการสนับสนุนของรัฐบาล ได้เข้าทำการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรที่ประสบอุทกภัย โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีทั้งหน่วยงานของรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ และภาคเอกชนที่ให้ความสนใจ

เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2531 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สถาบันวิจัยจุฬารักษ์ ดำเนินโครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร ด้วยการจัดตั้งหมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนาขึ้นในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้แก่

1. หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 1
2. หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 2
3. หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 3
4. หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 4

การดำเนินงานจัดตั้งที่อยู่อาศัยให้กับราษฎรที่ประสบอุทกภัย ไร้อาศัยและยากจนนั้น ได้มีการวางแผนดำเนินงานในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยยึดเอาความต้องการพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่แตกต่างกันไปเป็นเกณฑ์ในการดำเนินการ

นอกจากการสร้างที่อยู่อาศัยพร้อมด้วยสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ ระบบไฟฟ้า ประปา สถานีอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ห้องสมุด ฯลฯ แล้ว ยังมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในรูปการสร้างอาชีพเสริมรายได้ ให้การศึกษาและฝึกอบรม เช่น การส่งเสริมการเพาะเห็ด การส่งเสริมการทำปศุสัตว์ การปลูกพืชและไม้ผล การฝึกอบรมเยาวชน การอบรมเยาวชนป่าไม้ เป็นต้น

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2534 องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬารักษ์ ได้ทรงขยายผลการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันไปยังจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซีย และราษฎรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม ดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชน โดยการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างประชาชน 2 กลุ่ม ที่มีจริยธรรมการนับถือศาสนาต่างกัน ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมผสานกลมกลืนรวมถึงการอนุรักษ์แบบป่าดั้งเดิม ซึ่งเป็นแหล่งของพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการจุฬารณ
พัฒนา 9-12 ครอบคลุมพื้นที่
จังหวัดยะลา และจังหวัด
นราธิวาส เป็นอีกโครงการหนึ่ง
ที่มีความสำคัญ ไม่เฉพาะแต่ใน

การตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เท่านั้น แต่ยังตอบสนองนโยบายของ
รัฐบาลในด้านความมั่นคงแห่งชาติด้วย เนื่องจากการช่วยเหลือชนกลุ่มน้อยที่เข้ามา
อาศัยในประเทศไทยอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
ให้ปรับสภาพเป็นบุคคลในประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ย่อมส่งผลให้เกิดความ
สงบและสันติภาพในหมู่ประชาชนชาวไทย ทั้งนี้ ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เมื่อได้รับความ
ช่วยเหลือจากประเทศไทยแล้ว จะเป็นทรัพยากรบุคคลอันสำคัญของประเทศไทยใน
อนาคต

เนื่องจาก โครงการหมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 9-12 เป็นโครงการต่อเนื่องที่ทางกองทัพภาค
ที่ 4 ได้ดำเนินการไว้แล้วจึงได้มีการส่งมอบหมู่บ้านทั้ง 4 ให้สถาบันวิจัยจุฬารณเป็น
ผู้ดำเนินการต่อ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2536 ประกอบด้วย

- หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 9 จังหวัดยะลา
- หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 10 จังหวัดยะลา

หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 2 จัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 24 เมษายน 2532 เป็นโครงการจัดรูปแบบชุมชน โดย
รับผู้ประสบภัยซึ่งไร้ที่อยู่และที่ทำกิน จากอุทกภัยเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2531 ในเขตพื้นที่อำเภอพิ
ปูน และบริเวณใกล้เคียงรวมกันเป็นหมู่บ้านพัฒนา ปัจจุบันตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลเขาพระ อำเภอพิ
ปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำระบบคิปปุตซ์ของอิสราเอลมาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนา
ชุมชน การจัดหมู่บ้านสหกรณ์คิปปุตซ์นั้นสมาชิกในหมู่บ้านจะได้รับการแบ่งปันสิ่ง ที่จำเป็น เช่น
อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ โดยมีสมาชิกในโครงการรวมทั้งสิ้น 1,237คน เป็นชาย
699 คน เป็นหญิง 538 คน รวม 265 ครอบครัว อาศัยอยู่ในพื้นที่ 268 ไร่

การที่สถาบันวิจัยจุฬารณเพื่อนำระบบคิปปุตซ์มาใช้ในหมู่บ้านนี้ เนื่องจากราษฎรจำนวนมากที่ต่อ

งการอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิม แม้ว่า
จะมีพื้นที่น้อย ไม่เหมาะต่อการ
ประกอบอาชีพ เดิมจากการปลูก
ส่วนยางพารา ซึ่งต้องใช้พื้นที่

เพาะปลูกจำนวนมากประมาณ 15 ไร่ต่อครอบครัว หันมาประกอบอาชีพเลี้ยงปลา ทำปศุสัตว์และทำ
กิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะเป็นส่วนรวมแทน

อาชีพหลักของราษฎร ได้แก่ การทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง
รองลงมาอาชีพตามโครงการส่งเสริมอาชีพที่กำหนดกันเป็นกลุ่มในพื้นที่ที่ทางโครงการจัดไว้ให้
ได้แก่ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มเครื่องเงิน กลุ่มเลี้ยงกบ กลุ่มทำขนมแปรรูป กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่ม
เลี้ยงสัตว์ในคอกรวม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จมาก

ที่สุด จากการสัมภาษณ์ราษฎรในโครงการหมู่บ้านจุฬารัตน์
พัฒนา 2 เมื่อเดือน พฤษภาคม 2542 สรุปได้ดังนี้

สภาพทางเศรษฐกิจ ราษฎรในโครงการส่วนใหญ่ร้อยละ

78.90 ยอมรับว่ารายได้ของครอบครัวลดลง แต่กลับมี

รายจ่ายของครอบครัวร้อยละ 68.40 สูงขึ้น และราษฎรร้อยละ 57.90 มีความมั่นคงในการประกอบ
อาชีพเท่าเดิม รายได้จากการกรีดยางพาราเฉลี่ย 32,472.50 บาทต่อครอบครัวต่อปี รายได้จากการ
รับจ้างทั่วไปเฉลี่ย 35,620 บาทต่อครอบครัวต่อปี และรายได้จากการค้าขาย 40,166.67 บาทต่อ

ครอบครัวต่อปี

สภาพทางสังคม ราษฎรในโครงการส่วนใหญ่ยอมรับว่า การดูแล
ของหน่วยงาน และการยอมรับของสังคมยังคงเหมือนที่ผ่านมา คือ
ร้อยละ 44.70 และ 65.50 ตามลำดับ ส่วนความปลอดภัยในชีวิตและ

ทรัพย์สินนั้น ราษฎรร้อยละ 57.90 ยอมรับว่าดีขึ้นกว่าอดีต

หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 2 ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริในศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัคร
ราชกุมารี องค์ประธานสถาบันวิจัยจุฬารัตน์ โดยมีพระดำรัสรับสั่งแก่กระผู้ตามเสด็จเมื่อ พ.ศ. 2534
ต่อมาจึงมีการศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำแผนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

เหตุผลสำคัญของการจัดทำโครงการนี้เนื่องมาจากบริเวณพื้นที่หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 2 มีปัญหา
หลัก คือ พื้นที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นดินทราย อันเกิดจากการทำเหมืองแร่มาก่อน ทำให้ไม่สามารถ
ปลูกพืชได้ อีกทั้งราษฎรแต่ละครอบครัวได้รับพื้นที่เฉพาะสำหรับปลูกบ้าน ครอบครัวละ 100 ตาราง
วา จึงไม่มีพื้นที่ทำกินภายในโครงการ และจากการสำรวจพบว่าในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการมี
แหล่งวัตถุดิบที่สามารถใช้ทำเซรามิกได้ โดยมีวัตถุดิบประสมค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการสร้างงานให้กับคนในพื้นที่หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 2 ตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวนประมาณ 200 คน
  2. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรให้ดีขึ้น
  3. เพื่อให้โรงงานเซรามิกสามารถผลิตเป็น โรงงานอุตสาหกรรมประเภท Table Ware และสามารถส่งจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้
  4. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและวิจัยทางวิชาการทางเซรามิก สำหรับผู้ที่ศึกษาแขนงนี้ในภาคใต้
  5. เพื่อให้ราษฎรมีความรักถิ่นฐานและพัฒนาหมู่บ้านตัวเองให้เจริญ ก้าวหน้าต่อไป
- ในปี พ.ศ. 2536 จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาขึ้น โดยให้ราษฎรส่วนใหญ่เป็นสมาชิก หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 2 ทั้งนี้เพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ให้กับครอบครัว โดยการจัดส่งสมาชิก ในหมู่บ้านไปอบรมงานยังโรงงานเซรามิกอื่นๆ และศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีจำนวนสมาชิกเริ่มแรกจำนวน 16 คน แบ่งการอบรมออกเป็น 6 ครั้ง ครั้งละ ประมาณ 4 เดือน ประเภทงานที่ฝึกในขั้นเริ่มแรก เป็นการปั้นรูปอิสระ ริดดินเป็นเส้น และสานเป็น ตะกร้า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นของชำร่วย และผักผลไม้ขนาดย่อ ปี พ.ศ. 2539 ได้มีการฝึกเขียนลวดลายและลงสีเบญจรงค์ และต่อเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 โรงงานเซรามิกได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานเสร็จแล้ว หากแต่ยังไม่ดำเนินการผลิตเต็มกระบวนการเนื่องจากการจัดซื้อ จัดหาเครื่องจักรของโรงงานเซรามิกยังไม่เสร็จสิ้น ดังนั้นจึงต้องอาศัยกำลังการผลิตจากการดำเนินงาน โดยใช้เครื่องจักรจากโรงงานเก่าเป็นหลัก ซึ่งเป็นเครื่องจักรขนาดเล็ก สำหรับผลิตผลิตภัณฑ์ในเชิงวิชาชีพ

ปัจจุบันได้จัดทำผลิตภัณฑ์ตามการสั่งซื้อของลูกค้าในช่วงเทศกาลต่างๆ และจัดทำผลิตภัณฑ์หลักของโครงการเช่น

1. กระเป๋าสานามบัตรเซรามิกเบญจรงค์ และลวดลายต่างๆ
2. กระดิ่งเบญจรงค์และลวดลายต่างๆ
3. ชุดน้ำชาเบญจรงค์ และเครื่องเบญจรงค์ต่างๆ

สำหรับเครื่องเบญจรงค์นั้น บางส่วนได้จัดซื้อผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปสีขาว (White Ware) มาเขียนลวดลาย เพื่อจัดส่งจำหน่ายยังฝ่ายการตลาดของบริษัท จุฬารัตน์พัฒนา จำกัด โดยได้มีการส่งผลิตภัณฑ์จำหน่ายทั้งที่โครงการ โรงงานเซรามิก สถาบันวิจัยจุฬารัตน์ กรุงเทพฯ ร้านโครงการหลวง ร้านค้าในกรมส่งเสริมการส่งออก การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย บริษัทเอกเพชรคาร์เพท จำกัด และที่ โรงงานเซรามิกหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 2 จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อการจัดซื้อจัดหาเครื่องจักรพื้นฐานดำเนินการเสร็จสิ้น โรงงานเซรามิกแห่งนี้จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น สนองวัตถุประสงค์ได้เต็มที่

-หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 11 จังหวัดยะลา

-หมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา 12 จังหวัดนราธิวาส

นายสมบูรณ์ ศิริรักษ์ รวบรวม//เรียบเรียง

ขอขอบคุณ นายเกษม แก้วเจริญ ศึกษาธิการอำเภอพิปูน(สมัยนั้น) ผู้ให้ข้อมูล